

بنام خدا

- ۱- عنوان فرآیند : استفاده همزمان از آموزش آزمایشگاهی و آموزش حضوری در سازمان انتقال خون برای تدریس درس عملی فیزیولوژی خون
- ۲- صاحبان فرآیند و همکاران : دکتر اکبر پژهان - دکتر محمد محمدزاده
- ۳- محل اجرای فرآیند : دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار و سازمان انتقال خون سبزوار
- ۴- نام دانشکده : دانشکده پزشکی ، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار
- ۵- گروه هدف فرآیند : دانشجویان کارشناسی ارشد رشته پرستاری که واحد درس فیزیولوژی را انتخاب کرده اند
- ۶- حیطة فرآیند : نوآوری و خلاقیت در آموزش علوم پزشکی
- ۷- محور یا محورهای همسو، با فرآیند :
 - رویکردهای نوین در فرآیند آموزش پزشکی
 - شیوه های توانمندسازی بروش آموزش پاسخگو (آموزش شیوه های توانمندسازی دانشجویان در آموزش پزشکی)
 - مدیریت و رهبری آموزشی در جهت ایجاد هماهنگی های بین بخشی
- ۸- تاریخ اجرا (مدت اجرای فرآیند) : از مهرماه ۱۳۸۸ تاکنون به مدت ۴ ترم تحصیلی
- ۹- سطح اثر گذاری : اجرای این فرآیند در سطوح مختلف دارای تاثیر می باشد:
 - الف : در سطح گروه آموزشی : به اعضای هیئت علمی گروه فرصت می دهد تا بین آموزش تئوری و آموزش عملی مفاهیم مربوط به خون ارتباط خوبی برقرار نمایند و ایده های کاربردی و کلینیکی را به دانشجویان آموزش دهند.
 - ب : در سطح دانشکده و دانشگاه : اجرای این فرآیند باعث ایجاد همکاری ، هماهنگی و ارتباط دانشگاه با سایر سازمان ها مثل سازمان انتقال خون می شود و در واقع باعث ایجاد فرصت برای استفاده از بستر آموزشی و امکانات سایر سازمان ها در جهت آموزش دانشجویان می گردد . ضمناً اجرای این فرآیند در راستای آموزش پاسخگو و توانمندی سازی و مواجهه دانشجویان با محیط های کاری که بعد از فارغ التحصیلی با آن برخورد خواهند داشت ، بسیار مفید است
 - ج : در سطح کشور : نتایج این فرآیند در مورد دانشجویان پرستاری رضایت بخش بوده و این فرآیند قابل تعمیم به کلیه دانشجویان گروه های علوم پزشکی می باشد و در کلیه مراکز آموزشی و دانشگاههای کشور قابل اجرا می باشد.

۱۰- مقدمه و بیان مسئله (بیان اهمیت، ضرورت و کاربرد انجام فرآیند بر اساس نیازسنجی های انجام شده): خوشبختانه در سالهای اخیر آموزش عالی در ایران رشد چشمگیری داشته است و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هم از این توسعه به بهره نبوده است. اما سوالی که در اینجا مطرح می شود این است که در کنار توسعه کمیت آموزش، کیفیت نظام آموزشی چقدر توسعه داشته است؟ فارغ التحصیلان رشته های علوم پزشکی که همان خروجی های دانشگاه هستند با انتظارات از پیش تعیین شده نظام آموزش عالی مطابقت لازم را ندارند و دانش و مهارت آنها برای برآوردن نیازهای جامعه کافی و جوابگو نیست. تشکیل شورا های هماهنگی آموزش و سلامت یا شورای آموزش پاسخگو یکی از راهکارها به منظور تطابق موثر آموزش علوم پزشکی با نیازهای شغلی موجود در جامعه است که باید در همه دانشگاهها و در مورد همه رشته های گروه پزشکی مورد توجه خاص قرار گیرد.

آموزش درس فیزیولوژی خون بصورت تئوری و عملی در آزمایشگاه انجام می گیرد. بدلیل کمبود امکانات، انجام همه آزمایشات تشخیصی بر روی خون های اهدایی در محیط آزمایشگاه دانشگاه غیر ممکن است. لذا با طرح و بررسی موضوع در شورای گروه تصمیم گرفته شد تا با طراحی این فرآیند آموزشی، دانشجویان رشته پرستاری بتوانند علاوه بر اطلاعاتی که در خود آزمایشگاه فیزیولوژی در دانشگاه کسب می کنند، با حضور در آزمایشگاههای سازمان انتقال خون بتوانند از نزدیک با انواع آزمایشات و مراحل تهیه فرآورده های خونی آشنا شوند تا سطح دانش، آگاهی و اطلاعات کلینیکی آنان افزایش یابد. انجام این فرآیند باعث افزایش اطلاعات و یادگیری آنان شده و در راستای تحقق اهداف آموزش پاسخگو است و نتایج آن قابل تعمیم به سایر رشته های علوم پزشکی نیز می باشد.

۱۱- هدف کلی و اهداف اختصاصی:

هدف کلی: بررسی نظرات دانشجویان درمورد تاثیر استفاده همزمان از آموزش آزمایشگاهی و آموزش حضوری در آزمایشگاههای سازمان انتقال خون بر میزان دانش و آگاهی آنان در درس فیزیولوژی خون

اهداف جزئی:

- ۱- بررسی نظرات دانشجویان در مورد تاثیر آموزش آزمایشگاهی به تنهایی بر میزان دانش و آگاهی دانشجویان در درس فیزیولوژی خون
- ۲- بررسی نظرات دانشجویان در مورد تاثیر آموزش حضوری در سازمان انتقال خون به تنهایی بر میزان دانش و آگاهی دانشجویان در درس فیزیولوژی خون
- ۳- بررسی نظرات دانشجویان درمورد تاثیر استفاده همزمان از آموزش آزمایشگاهی و آموزش حضوری در سازمان انتقال خون بر میزان دانش و آگاهی دانشجویان در درس فیزیولوژی خون

۱۲- روش اجراء:

مطالعه حاضر از مهرماه ۱۳۸۸ شروع شد و بمدت ۴ ترم متوالی تکرار شد. افراد مورد مطالعه ۹۷ نفر دانشجوی کارشناسی رشته پرستاری بودند که درس فیزیولوژی را انتخاب کرده بودند. بخشی از درس فیزیولوژی، عملی می باشد که در آزمایشگاه فیزیولوژی تدریس شده و عمدتاً شامل آزمایشات مربوط به خون می باشد. در مرحله اول اجرای فرایند، دانشجویان بمدت ۴ جلسه در آزمایشگاه فیزیولوژی دانشگاه حاضر شده و در قالب گروه های ۲ تا ۳ نفره آزمایشات مربوط به خون را انجام می دادند. در مرحله دوم اجرای فرآیند، پس از هماهنگی با مسئولین محترم سازمان انتقال خون، دانشجویان در سازمان انتقال خون حاضر شده و ابتدا بمدت ۲ ساعت در کلاس آموزش تئوری اصول و مبانی خون و فرآورده های خونی که توسط مدرسان سازمان انتقال خون ارائه می شد شرکت می کردند. سپس دانشجویان به دو گروه تقسیم شده و بهمراه راهنماهای سازمان از آزمایشگاههای مختلف سازمان بازدید نموده و از نزدیک با مراحل اهداء خون، انجام تست های اولیه روی خون مثل تعیین گروه خونی، نحوه تولید و تفکیک انواع فرآورده های خونی و نگهداری آنها آشنا می شدند و اطلاعات لازم درخصوص رعایت اصول ایمنی در هنگام کار با نمونه های خون و طریقه صحیح نگهداری و حمل خون و فرآورده های خونی، اصول تزریق خون به بیماران و اقدامات لازم درخصوص جلوگیری از بروز واکنش های انتقال خون را می آموختند. در پایان ترم پرسشنامه ای در اختیار دانشجویان قرار می گرفت که در قالب ۳ سوال باز نظرات خود را در مورد ۱- تاثیر آموزش آزمایشگاهی به تنهایی ۲- تاثیر آموزش حضوری در سازمان به تنهایی ۳- تاثیر آموزش همزمان آزمایشگاهی و حضوری در سازمان را بر میزان دانش و آگاهی خود ذکر نمایند.

۱۳- نتایج: پیامدهای اجرا و محصول یا برون دادهای فرآیند:

در پایان ترم پرسشنامه های تکمیل شده دانشجویان ارزیابی می شد. نتایج نظرسنجی نشان داد که دانشجویان از تدریس و آموزش آزمایشگاهی به تنهایی یا از آموزش حضوری در سازمان به تنهایی در درس فیزیولوژی خون رضایت نسبی داشتند. اما همه آنها عنوان کرده بودند که هیچکدام از این آموزش ها به تنهایی نمی تواند اطلاعات و دانش کافی را در اختیار آنها قرار دهد و در پاسخ به سوال سوم، قریب به ۹۰ درصد دانشجویان از ارائه همزمان و توأم آموزش آزمایشگاهی و آموزش حضوری در سازمان انتقال خون استقبال نموده و این روش را بسیار مفید و موثر دانسته و اظهار داشته بودند که این روش، یادگیری ماندگاری را در ذهن آنها ایجاد نموده و از نزدیک با کاربردهای عملی و کلینیکی آزمایشات خون بیشتر و بهتر آشنا می شوند.

۱۴- نتیجه گیری شامل چالش ها و مشکلات اجرایی فرآیند:

* نتایج حاصل از این فرآیند نشان می دهد که ایجاد هماهنگی بین بخشی و استفاده از بستر آموزشی سایر سازمان ها، ادارات و نهادها ظرفیت بسیار بزرگی را برای آموزش دانشجویان فراهم می سازد. با توجه به تنوع امکانات و تنوع فضاهای آموزشی سایر سازمان ها، میزان اشتیاق و علاقه دانشجویان برای یادگیری افزایش می یابد و افزایش رضایتمندی دانشجویان در این مطالعه موید آن است.

* استفاده از این روش در جهت تحقق برنامه های آموزش پاسخگو است که دانشجویان را برای مواجهه با وظایف و اموری که مرتبط با فرآیند شغلی آنهاست آشنا می سازد و درحقیقت کاربرد عملی اطلاعات و دانسته های آنها برای تشخیص بیماری های خونی را افزایش می دهد.

تنها مشکلی که در اجرای این فرآیند بنظر می رسد، ناکافی بودن فضای آزمایشگاه های سازمان انتقال خون برای حضور همزمان دانشجویان و اجرای فرآیند برای همه رشته های علوم پزشکی است. بنابراین با توجه به نتایج مثبت حاصل از این فرآیند، می توان با برنامه ریزی و هماهنگی بیشتر با مسئولین محترم سازمان انتقال خون، این فرآیند را درمورد دانشجویان رشته های ضروری تر مثل رشته علوم آزمایشگاهی که ارتباط کاری بیشتری با آزمایشات خون دارند اجرا نمود.

۱۵- معرفی فرآیند در نشریات عملی یا ارائه کار درمجامع عملی:

نتایج حاصل از اجرای این فرآیند در شورای آموزشی گروه فیزیولوژی دانشکده پزشکی مطرح شده و مورد استقبال همکاران گروه قرار گرفت. همچنین مقاله حاصل از نتایج این فرآیند برای چاپ در مجله آموزش پزشکی آماده می باشد.

۱۶- تأییدیه های مربوطه و ارزشیابی فرآیند :

فرآیند حاضر بصورت طرح تحقیقاتی نیز به مرکز توسعه آموزش پزشکی دانشگاه ارائه شده است که در حال بررسی است.

۱۷- قابلیت تعمیم و اجرا در سایر مراکز آموزشی :

با توجه به نتایج مثبت حاصل از اجرای این فرآیند و با توجه به اینکه تقریباً تمام رشته های علوم پزشکی درس فیزیولوژی و مبحث فیزیولوژی خون را در برنامه درسی خود دارند، این فرآیند در مورد همه این رشته ها قابل اجرا می باشد. ضمناً با توجه به بحث ارائه خدمات آموزش پاسخگو و تربیت دانشجویان علوم پزشکی متناسب با وظایف تخصصی و کاری آنها در جامعه، اجرای این فرآیند کمک بزرگی به توانمندسازی و افزایش یادگیری آنان خواهد بود. این فرآیند در کلیه مراکز آموزشی و دانشگاهی کشور قابل اجرا می باشد.

۱۸- استمرار (استمرار اجرای فرایند در برنامه های جاری آموزشی):

این فرآیند از مهرماه ۱۳۸۸ بمدت ۴ ترم و بصورت آزمایشی در مورد دانشجویان کارشناسی پرستاری اجرا شده است و علیرغم اینکه از نظر قوانین آموزشی ، دستور العمل خاصی در این مورد وجود ندارد، با مساعدت همکاران محترم گروه و مساعدت ریاست محترم سازمان انتقال خون این برنامه هم اکنون نیز ادامه دارد در حال اجرا می باشد و امیدواریم که بتوانیم با برنامه ریزی بهتر ، در مورد رشته کارشناسی علوم آزمایشگاهی نیز اجرا نمائیم .

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.